

Grazende vogels op het boerenland

Onder bovenstaande titel hebben het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM) en de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee een brochure uitgegeven over vogels die grazen op gras- en bouwland. De brochure is in de eerste plaats gericht tot agrariërs en omvat een inleiding ("Grazende vogels: hoeveel en waarom?") en een behandeling van de betrokken soorten (zwanen, ganzen, Smient, Meerkoet). Verder wordt ingegaan op schade die door deze vogels kan optreden, vergoeding van schade, afweermethoden en regionale samenwerking om schade te beperken. De brochure van 34 pagina's kan worden besteld door overmaking van f 7,50 op postbankrekening 4204713 ten name van CLM te Utrecht onder vermelding van de titel.

Wijzigingen in samenstelling en werkwijze CDNA

In haar vergadering van 18 november 1988 heeft de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) een aantal beslissingen genomen die betrekking hebben op samenstelling en werkwijze van de commissie (zie *Limosa* 61: 163). Per 1 januari 1989 versterkt Arnoud van den Berg de commissie. Zijn adres is per 1 januari 1989 het nieuwe inzendingadres voor waarnemingen van soorten die door de commissie worden behandeld: CDNA, p/a Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid. Eveneens per 1 januari 1989 neemt Ton Eggenhuizen namens Sovon zitting in de CDNA ten behoeve van de beoordeling van zeldzame gevallen die binnenkomen in het kader van het Bijzondere-Soorten-Project (BSP) van Sovon. Na ruim zes jaar zal Han Blankert op 1 juni 1989 de commissie verlaten. Vanaf die datum neemt Cock Reijnders in de commissie zitting. Per 1 januari 1990 zal hij de organisatie rond de beoordeling van ringvangsten van beoordeelsoorten overnemen van Joke Winkelman, die dan na zeven jaar de commissie zal verlaten.

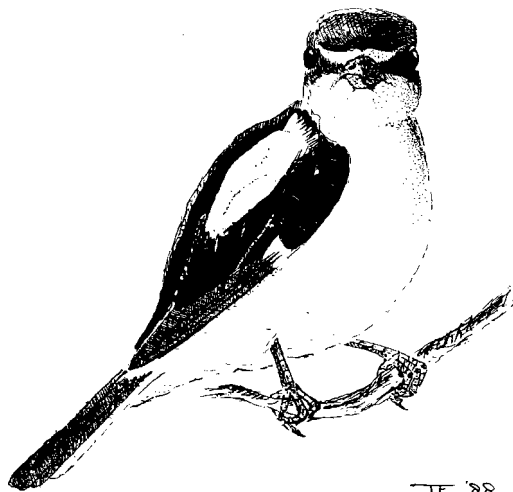
De commissie heeft zich bezonnen op de verwerking van registratiesoorten (*Limosa* 60: 30) en de lijst van te beoordelen soorten. Tot 1 januari 1989 registreerde de commissie van een aantal soorten het voorkomen in ons land zonder toetsing van beschrijvingen. Met name in recente jaren werden steeds minder gevallen ingezonden, waardoor de in *Limosa* gepubliceerde jaaroverzichten minder volledig werden. Met de rubriek Recente Meldingen in *Dutch Birding* en het BSP-project lijkt vastlegging van het voorkomen van deze soorten in ons land gewaarborgd. De CDNA heeft dan ook besloten te stoppen met de registratie van de waarnemingen van deze soorten. Voorts wordt beoordeling van vier soorten niet langer noodzakelijk geacht. Het gaat hier om IJsdruiker *Gavia immer*, Geelpootmeeuw *Larus cachinnans*, Grote Pieper *Anthus richardi* en Bladkoninkje *Phylloscopus inornatus inornatus*. Het grote aantal gevallen en de relatief gemakkelijke herkenbaarheid zijn hiervoor de

belangrijkste redenen. Een overzicht van soorten die voortaan door de CDNA worden behandeld, volgt hieronder. Voor twee soorten wil de commissie speciale aandacht vragen. De indruk bestaat dat waarnemingen van Lachstern *Gelochelidon nilotica* en Waterrietzanger *Acrocephalus paludicola* niet altijd worden ingediend. Omdat beide soorten in West-Europa achteruitgaan, worden waarnemers nadrukkelijk verzocht hun waarnemingen van deze soorten (met beschrijvingen) in te zenden.

Waarnemingen van IJsdruiker, Rosse Franjepoot *Phalaropus fulicarius*, Zwartkopmeeuw *Larus melanocephalus*, Vorkstaartmeeuw *L. sabini*, Geelpootmeeuw, Grote Burgemeester *L. hyperboreus* en Kleine Alk *Alle alle* worden verzameld door de Club van Zeetrekwaarnemers (vgl. *Limosa* 60: 30). Het inzendingadres voor waarnemingen van deze soorten is: N. F. van der Ham, Luttik Oudorp 46, 1811 MX Alkmaar.

Soorten en ondersoorten die per 1 januari 1989 door de CDNA worden beoordeeld (soorten die ten minste eenmaal in Nederland zijn vastgesteld):

Geelsnaveldruiker *Gavia adamsii*, Kuhls Pijlstormvogel *Calonectris diomedea*, Grote Pijlstormvogel *Puffinus gravis*, Noordse Pijlstormvogel *P. puffinus mauretanicus*, Bont Stormvogeltje *Pelagodroma marina*, Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus*, Roze Pelikaan *Pelecanus onocrotalus*, Ralreiger *Ardeola ralloides*, Koereiger *Bubulcus ibis*, Zwarte Ibis *Plegadis falcinellus*, Europese Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus*, Kleine Zwaan *Cygnus columbianus columbianus*, Kolgans *Anser albifrons flavirostris*, Dwerggans *A. erythropus*, Ross' Gans *A. rossii*, Rotgans *Branta bernicla nigricans*, Amerikaanse Smient *Anas americana*, Siberische Taling *A. formosa*, Wintertaling *A. crecca carolinensis*, Blauwvleugeltaling *A. discors*, Amerikaanse Kuifeend *Aythya collaris*, Koningseider *Somateria spectabilis*, Stellers Eider *Polysticta*

stelleri, Harlekijnend *Histrionicus histrionicus*, Zwarte Zeeëend *Melanitta nigra americana*, Brilzeeëend *M. perspicillata*, Witkoepeend *Oxyura leucocephala*, Grijze Wouw *Elanus caeruleus*, Vale Gier *Gyps fulvus*, Monnikgier *Aegypius monachus*, Slangenarend *Circus gallicus*, Steppenkiekendief *Circus macrourus*, Arendbuiserd *Buteo rufinus*, Schreeuwarend *Aquila pomarina*, Bastaardarend *Aquila clanga*, Steppenarend *Aquila nipalensis*, Steenarend *Aquila chrysaetos*, Havikarend *Hieraetus fasciatus*, Giervalk *Falco rusticolus*, Klein Waterhoen *Porzana parva*, Kleinst Waterhoen *Porzana pusilla*, Kleine Trap *Tetrax tetrax*, Kraagtrap *Chlamydotis undulata*, Grote Trap *Otis tarda*, Griël *Burhinus oedinenus*, Renvogel *Cursorius cursor*, Vorkstaartplevier *Glaucola pratincola*, Steppenvorkstaartplevier *G. nordmanni*, Woestijnplevier *Charadrius leschenaultii*, Kleine Goudplevier *Pluvialis fulva*, Steppenkievit *Chettusia gregaria*, Witstaartkievit *C. leucura*, Roodkeelstrandloper *Calidris ruficollis*, Bonapartes Strandloper *C. fuscicollis*, Bairds Strandloper *C. bairdii*, Amerikaanse Gestreepte Strandloper *C. melanotos*, Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus*, Blonde Ruiter *Tryngites subruficollis*, Poelsnip *Gallinago media*, Grote Grijze Snip *Limnodromus scolopaceus*, Dunbekwulp *Numenius tenuirostris*, Poelruiter *Tringa stagnatilis*, Terek Ruiter *Xenus cinereus*, Amerikaanse Oeverloper *Actitis macularia*, Grote Franjepoot *Phalaropus tricolor*, Kleinste Jager *Stercorarius longicaudus*, Reuzenzwartkopmeeuw *Larus ichthyaeus*, Franklins Meeuw *L. pipixcan*, Kleine Kokmeeuw *L. philadelphia*, Ringsnavelmeeuw *L. delawarensis*, Kleine Burgemeester *L. glaucoideus*, Ross' Meeuw *Rhodostethia rosea*, Ivoormeeuw *Pagophila eburnea*, Lachstern *Gelochelidon nilotica*, Dougalls Stern *Sterna dougallii*, Forssters Stern *Sterna forsteri*, Witwangstern *Chlidonias hybridus*, Dikbekzeekoet *Uria lomvia*, Zwarte Zeekoet *Cephus grylle*, Steppenhoen *Syrhaptes paradoxus*, Kuifkoekeoek *Clamator glandarius*, Dwergooruil *Otus scops*, Oehoe *Bubo bubo*, Sneeuwuil *Nyctea scandiaca*, Sperweruil *Surnia ulula*, Ruigpootuil *Aegolius funereus*, Alpengierzwaluw *Apus melba*, Bandijsvogel *Ceryle alcyon*, Groene Bijeneter *Merops persicus*, Bijeneter *M. apiaster*, Scharrelaar *Coracias garrulus*, Grijskopspecht *Picus canus*, Middelste Bonte Specht *Dendrocopos medius*, Kalanderleeuwerik *Melanocorypha calandra*, Kortteenleeuwerik *Calandrella brachydactyla*, Roodstuitzwaluw *Hirundo daurica*, Siberische Boompieper *Anthus hodgsoni*, Roodkeelpieper *A. cervinus*, Citroenkwikstaart *Motacilla citreola*, Alpenheggemus *Prunella collaris*, Noordse Nachtegaal *Luscinia luscinia*, Blauwborst *L. svecica*, Blauwstaart *Tarsiger cyanurus*, Perzische Roodborst *Irania gutturalis*, Roodborsttapuit *Saxicola torquata maura/stejnegeri*, Bonte Tapuit *Oenanthe pleschanka*, Blonde Tapuit *O. hispanica*, Woestijntapuit *O. deserti*, Rode Rotslijster *Monticola saxatilis*, Goudlijster *Zoothera dauma*, Siberische Lijster *Z. sibirica*, Vale Lijster *Turdus obscurus*, Naumanns/ Bruine Lijster *T. naumanni*, Zwartkeellijster *T. ruficollis*, Cettis Zanger *Cettia cetti*, Waaiersaartrietzanger *Cisticola juncidis*, Kleine Sprinkhaanrietzanger *Locustella lanceolata*, Krekelzanger *L. fluviatilis*, Waterrietzanger *Acrocephalus paludicola*, Veldrietzanger *A. agricola*, Kleine Spotvogel *Hippobolus caligata*, Orpheusspotvogel *H. polyglotta*, Provençaalse Grasmus *Sylvia undata*, Brilgrasmus *S. conspicillata*, Baardgrasmus *S. cantillans*, Kleine Zwartkop *S. melanocephala*, Woestijngrasmus *S. nana*, Sperwergrasmus *S. nisoria*, Grauwe Fitis *Phylloscopus tro-*

chiloides, Noordse Boszanger *P. borealis*, Pallas' Boszanger *P. proregulus*, Bladkoninkje *P. inornatus humei*, Rad-des Boszanger *P. schwarzi*, Bruine Boszanger *P. fuscatus*, Bergfluiter *P. bonelli*, Tjiftjaf *P. collybita ibericus*, Witsvliegenvanger *Ficedula albicollis*, Taigaboomkruiper *Certhia familiaris*, Kleine Klapekster *Lanius minor*, Roodkopklauwier *L. senator*, Roze Spreeuw *Sturnus roseus*, Roodoogvireo *Vireo olivaceus*, Witstuitbarmsijs *Carduelis hornemanni*, Witbandkruisbek *Loxia leucop-tera*, Grote Kruisbek *L. pytyopsittacus*, Roodmus *Carpodacus erythrinus*, Haakbek *Pinicola enucleator*, Witkruingors *Zonotrichia leucophrys*, Witkeelgors *Z. albicollis*, Grijze Junco *Junco hyemalis*, Maskergors *Emberiza spodocephala*, Witkopgors *E. leucocephalus*, Cirlgors *E. cirrus*, Bruinkeelortolaan *E. caesia*, Geelbrauwgors *E. chrysophrys*, Bosgors *E. rustica*, Dwerggors *E. pusilla*, Rosse Gors *E. rutila*, Wilgengors *E. aureola*, Bruinkopgors *E. bruniceps*, Zwartkopgors *E. melanocephala*, Indigo Gors *Passerina cyanea*

Rolf A. de By, Edward J. van IJzendoorn & CDNA

Vijfde Italiaanse Ornithologische Congres

In oktober 1989 zal het vijfde Italiaanse Ornithologische Congres worden gehouden. Het wordt georganiseerd door het SROPU (Romeinse Station voor Observatie en Bescherming van Vogels), het CISO (Italiaanse centrum voor ornithologische studies) en het INBS (Nationale Instituut voor de biologie van gewervelden). Zes thema's komen aan bod: overlevingsstrategieën in het Mediterrane gebied, gedragsoecologie, vogels in het agrarisch landschap, vogels in steden, bescherming en beheer, vogeltrek. Belangstellenden kunnen contact opnemen met D. Paola Fortuna, Secretariaat vijfde Italiaanse Ornithologische Congres, Via Dino Frescobaldi 76, I-100137 Rome, Italië.

Steltlopers tellen in het binnenland

Het tellen van steltlopers op binnenlandse pleisterplaatsen is een van de activiteiten van de Nederlandse Steltloperwerkgroep. Doel van deze tellingen is inzicht te verkrijgen in aantallen, biotoopkeuze en doortrekverloop. Recent is de eerste telperiode 1981-88 afgesloten. Een rapportage is in voorbereiding. In 1989 gaat de tweede telperiode van start. Hiervoor wordt medewerking gevraagd van zoveel mogelijk waarnemers die bereid zijn voor steltlopers aantrekkelijke biotopen regelmatig te tellen; richtlijn eenmaal per week. Deelnemers worden via nieuwsbrieven van het Biologisch Station Rieselfelder Münster, dat de Europese coördinatie verzorgt, op de hoogte gehouden. Belangstellenden kunnen telformulieren aanvragen bij Gerrit J. Gerritsen, Julianastraat 40, 8019 AX Zwolle.

Monitoring at the Vogelwarte Radolfzell

The ministry of Environmental Affairs of the Federal Republic of Germany has granted a project at the Vogel-

warte Radolfzell (under the leadership of P. Berthold) to study "population changes of German and central European bird life". In this project there will, at least during 1989-93, (1) the Mettnau-Reit-Illmitz-Programm (MRI-Program) be continued at three trapping stations (cf. *J. Orn.* 127: 397-437) and (2) data of recent population changes of all European bird species be collected in a databank. After the five year period the results shall be compiled in a comprehensive review. The Vogelwarte Radolfzell asks for support for this project. Above all for reprints of relevant papers, unpublished data, student papers and so on. From July to November there is the possibility for amateur ornithologists, above all experienced bird ringers, to co-operate at the trapping stations of the MRI-Program. *Monitoring Project, Vogelwarte Radolfzell, Schloß Möggingen, D-6670 Radolfzell, BR Duitsland, (07732) 15010.*

Kraanvogels geteld, Wessels al gebeld?

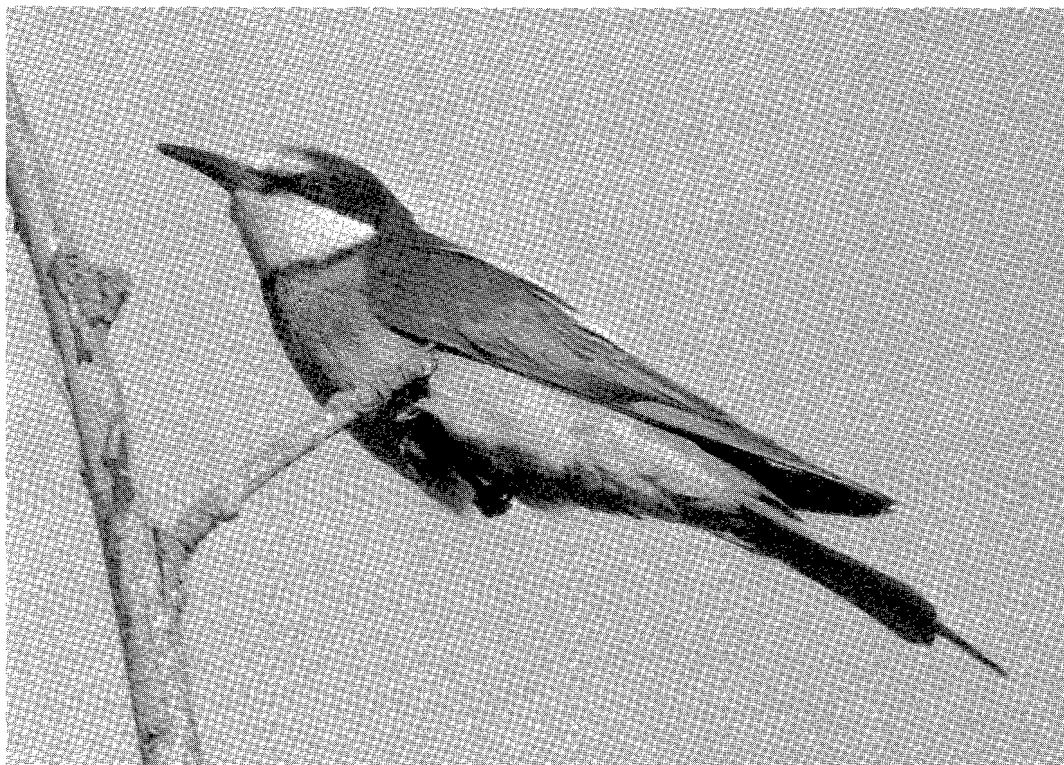
Vanaf 1970 worden waarnemingen van overtrekkende en pleisterende Kraanvogels landelijk verzameld. Daarbij was Nederland opgedeeld in twee delen: ten zuiden en ten noorden van de rivier de Waal. In het noorden coördineerde Henk Wessels het onderzoek, in het zuiden Willem Vergoossen. Na overleg tussen beide personen is besloten dat coördinatie en verslaglegging van het onderzoek naar

het voorkomen van Kraanvogels in Nederland vanaf heden voor het gehele land in handen komt van Henk Wessels. Alle waarnemingen van Kraanvogels kunnen telefonisch of schriftelijk worden doorgegeven. Mocht men nog beschikken over waarnemingen van Kraanvogels uit de jaren 1970-88 die nog niet zijn doorgegeven, dan houdt ondergetekende zich daarvoor aanbevolen. Van iedere waarneming gaarne datum, tijd, aantal, plaats, vliegrichting, bijzonderheden en waarnemer(s) vermelden. *Henk Wessels, Bredevoortsestraatweg 115, 7121 BG Aalten, (05437) 74437.*

La Méditerranée

Er is weer een nieuw tijdschrift! Onder leiding van dr Jochem Hölzinger is het tijdschrift *Kartierung Mediteraner Brutvögel* van start gegaan. Ieder jaar zal een wisselend aantal afleveringen van verschillende omvang verschijnen. De afleveringen zullen steeds een gebied of een thema bevatten. Het zwaartepunt ligt bij de broedvogels, in het bijzonder verspreidingsonderzoek op basis van atlasblokken. In het eerste nummer (oktober 1988) staat een aantal bijdragen over broedvogels in Griekenland.

Voor meer informatie kan men contact opnemen met dr J. Hölzinger, *Auf der Schanz 23/2, D-7140 Ludwigsburg, BRD.*

Bijeneter, juni 1987, Noord-Spanje (A. C. Zwaga). *Bee-eater Merops apiaster.*

SOMS MOET EEN STORT- BUI HET BEWIJZEN

"Schotland 16 juni

De regen komt met bakken naar beneden.
Het kostte ons moeite alles droog in te
pakken.

Het pad is inmiddels veranderd in een
modderbeek. In rustig tempo lopen we
omhoog.

Dan breekt de zon door. De kapuchon
kan af. Even pauzeren we.

Tegelijkertijd moeten we erom lachen:
Die jongens van Bever hadden gelijk.
Geen druppel komt er doorheen.
Formidabel die Gore-Tex kleding."

De grootste kollektie waterdichte en
ademende kleding van Gore-Tex, MPC
en Helly Tech vindt u bij Bever Zwerf-
sport/Erdman Schmidt

**Echte zwervers weten waar
ze moeten zijn!**

BEVER ZWERFSPORT
ERDMAN SCHMIDT

Den Haag
Rotterdam

Utrecht
Arnhem
Haarlem
Breda
Apeldoorn
Hilversum

Calandplein 4
Adm. de Ruyterweg 35
Goudsesingel 444
Balijelaan 12
Utrechtsestraat 5
Zijlweg 63
Wilhelminastraat 22
Brinklaan 45
's Gravelandseweg 28-30

Extra dikke catalogus op aanvraag.

INTERNATIONALE VOGELBOEKEN

de gratis kleurencatalogus
ligt weer voor u klaar!

Internationale Vogelboeken Verzendhuis

Postbus 72 - 6800 AB Arnhem - Tel. 085-431948